

PATVIRTINTA

UAB „Lietuvos monetų kalykla“
valdybos 2025-12-19
protokolu Nr.17

LIETUVOS MONETŲ KALYKLA

RIZIKŲ VALDYMO POLITIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rizikų valdymo UAB „Lietuvos monetų kalykla“ (toliau – **Bendrovė**) politikos (toliau – Politika) tikslas – nustatyti rizikų identifikavimo, vertinimo ir valdymo proceso etapus, siekiant laiku identifikuoti galimas Bendrovės rizikas, keliančias grėsmę kasdienei veiklai ir (ar) Bendrovės strateginiuose veiklos planuose numatytų tikslų pasiekimui, gebant efektyviai optimaliomis priemonėmis pašalinti arba sumažinti rizikos įvykių atsiradimo priežastis, jų pasireiškimo tikimybę ir (ar) poveikį (žalą), žinoti, apskaityti ir stebėti rizikos įvykius, padėti priimti racionalius rizikos prevencijos veiksmus, siekti Bendrovės darbuotojų atsakingo požiūrio į rizikų valdymą bei padėti Bendrovei veiksmingiau ir efektyviau pasiekti užsibrėžtus veiklos tikslus.

2. Politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu, ISO 31000:2018 „Rizikos valdymas. Gairės“ standartu.

3. Politika taikoma visiems Bendrovės darbuotojams bei skirta ugdyti jų atsakomybę bei atskaitomybę. Šioje politikoje vartojamos sąvokos:

3.1. **Rizika** – neplanuotų įvykių, kurie gali paveikti įstaigos veiklą ar pasiekti veiklos planuose numatytus tikslus, galimybė;

3.2. **Rizikos lygis** – rizikos poveikio mastas, išreikštas rizikos tikimybės ir poveikio įverčių sandaugos reikšme;

3.3. **Rizikos veiksnys** – aplinkybė arba galimas įvykis, kuris didina rizikos atsiradimą;

3.4. **Pokytis** – nusistovėjusios veiklos keitimas, kai kinta procesas, naudojama technologija, mastas, dalyvių skaičius ar kiti veiksniai, darantys įtaką kasdieninei veiklai;

3.5. **Rizikų valdymas** – nuolatinis ir nenutrūkstamas procesas, skirtas identifikuoti, analizuoti ir valdyti rizikas, sudaryti rizikų valdymo priemonių planą, jį įgyvendinti, atlikti nustatytų rizikų ir rizikų valdymo priemonių plano įgyvendinimo stebėseną, informuoti, kaip valdoma rizika;

3.6. **Rizikų žemėlapis** – vizualus rizikų atvaizdavimas, leidžiantis reitinguoti identifikuotas ir įvertintas rizikas pagal jų lygį;

3.7. **Rizikos valdymo komitetas** – Bendrovės direktoriaus įsakymu sudarytas komitetas, atsakingas už rizikų valdymo priežiūrą;

4. Kitos šioje Politikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatyme.

II SKYRIUS

RIZIKŲ VALDYMO TIKSLAI, PRINCIPAI IR KATEGORIJOS

5. Bendrovės rizikų valdymo paskirtis yra pašalinti ar maksimaliai sumažinti neigiamos rizikos priežastį, įvykio tikimybę ir poveikį, atsižvelgiant į nustatytą Rizikų apetitą, užtikrinti ar maksimaliai padidinti teigiamos rizikos priežastis, įvykio tikimybę ir poveikį bei pasekmes, padėti priimti veiklos valdymo sprendimus, įvertinant svarstymui teikiamų alternatyvų privalumus (pvz., teigiamas rizikas) bei trūkumus (pvz., neigiamas rizikas), prisidėti prie Bendrovės tikslų pasiekimo, panaudojant išorines ir vidines galimybes ir suvaldant išorines ir vidines grėsmes, prisidėti prie Bendrovės vertės kūrimo ar išsaugojimo, atsižvelgiant į nustatytą Bendrovės rizikos apetitą bei ugdyti rizikų valdymo kultūrą, darbuotojų supratingumą ir įsitraukimą į rizikų valdymo procesus.

6. Bendrovė savo veikloje taiko tokius rizikų valdymo principus:

6.1. **Vertės kūrimas ir saugojimas** – rizikų valdymas padeda įgyvendinti Bendrovės strateginius ir (ar) veiklos tikslus ir gerinti veiklą; parenkamos tokios rizikų valdymo priemonės, kad padėtų Bendrovei pasirengti galimiems nenumatytiems įvykiams, sumažinti jų tikimybę ir (ar) neigiamą poveikį;

6.2. **Integralumas ir įtraukimas** – rizikų valdymas neatsiejama Bendrovės veiklos procesų ir priimamų sprendimų dalis, todėl Bendrovės darbuotojai turi būti laiku ir tinkamai informuoti ir dalyvauti suvaldant riziką;

6.3. **Efektyvumas, optimalumas ir proporcingumas** – mažinant rizikų lygį, skiriami ištekliai neturi viršyti siekiamos naudos;

6.4. **Rizikos vertinimu pagrįstas sprendimų priėmimas** – rizikų valdymas yra pagrindas priimant sprendimus, leidžiantis įvertinti alternatyvas, išskirti prioritetus ir pasirinkti geriausias veiksmų kryptis;

6.5. **Suderinamumas** – rizikos valdymo veiksmai turi būti pasirinkti, atsižvelgiant į sritį, kurioje rizika kyla, aplinkybes ir kontekstą;

6.6. **Informacijos aktualumas, patikimumas ir skaidrumas** – rizikos valdymas paremtas istoriniais duomenimis, stebėjimu, patirtimi ir ekspertiniu vertinimu, siekiant tiksliai ir laiku įvertinti rizikas, nustatyti efektyviausias rizikų valdymo priemones; aktuali informacija apie rizikų nustatymą, valdymą, eliminavimą ir (ar) mažinimą teikiama Bendrovės vadovybei ir rizikų savininkams pagal jų atsakomybės sritį;

6.7. **Nuolatinis tobulinimas** – rizikų valdymas stebimas ir prireikus tobulinamas atsižvelgus į Bendrovėje sukauptas žinias ir patirtį.

7. Įmonės rizikos skirstomos į šias kategorijas, atsižvelgiant į priežastingumą:

7.1. **Finansinių rizikų kategorija** – tai grupė rizikų, kylančių iš Bendrovės finansų valdymo, nesugebėjimo valdyti turto ir (ar) išsipareigojimų, pavyzdžiui, finansinių nuostolių dėl finansinius išsipareigojimus prisiėmusios sandorio šalies nesugebėjimo vykdyti sandoryje numatytais sąlygomis arba rizika, kad Bendrovė neturės ar nesugebės reikiamu laiku gauti lėšų įvykdyti finansinius išsipareigojimus;

7.2. **Projektų rizikų kategorija** – tai grupė rizikų, kylančių iš vidinių ar išorinių projektų valdymo. Projektų rizikos yra neišvengiamos, tačiau laikoma, kad net 80% visų projekto rizikų galima prognozuoti ir valdyti.

7.3. **Strateginių rizikų kategorija** – tai grupė rizikų, kylančių iš vadovybės strateginių sprendimų, užsibrėžiant ir įgyvendinant strateginius ir metinius Bendrovės tikslus. Strateginės rizikos gali kilti dėl netinkamo planavimo, klaidingų Bendrovės sprendimų ar netinkamo jų įgyvendinimo, dėl neadekvataus resursų paskirstymo, nesugebėjimo laiku ir tinkamai reaguoti į besikeičiančią aplinką. Visi esminiai pokyčiai ir sprendimai Bendrovės veikloje neišvengiamai veda prie didesnių ar mažesnių strateginių rizikų, Bendrovės sėkmė priklauso nuo to, kaip efektyviai šios rizikos identifikuojamos ir valdomos. Siekiant sėkmingos ir darnios Bendrovės veiklos, ruošiant ir įgyvendinant veiklos planus turi būti iš anksto numatyti galimi įvykiai, nukrypimai nuo veiklos planų ir su tuo susijusios rizikos;

7.3.1. Išskiriami šie pagrindiniai strateginių rizikų veiksniai:

7.3.1.1. netinkamas veiklos planas. Siekiant suvaldyti šią riziką, strateginio planavimo metu, kuri organizuojama kiekvienais metais, yra:

(a) aptariamoms pagrindinėms prielaidoms, kuriomis remiantis nustatoma Bendrovės misija, vizija, tikslai ir uždaviniai;

(b) įvertinama aplinka, kurioje bus veikiama planuojamu periodu;

(c) nustatoma, ar pakanka resursų pasiekti iškelto veiklos planuose nustatytus tikslus;

7.3.1.2. vėluojama reaguoti arba netinkamai reaguojama į vidinės ar išorinės aplinkos pokyčius, todėl Bendrovės veiklos planai nebeefektyvūs ir turėtų būti koreguojami;

7.4. **Operacinių rizikų kategorija** – rizika, kylanti dėl netinkamų, nepavykusių arba neefektyvių vidaus procesų arba dėl išorės įvykių ir veiksnių poveikio, dėl kurių gali atsirasti sukčiavimas, klaidos, blogiau aptarnaujami klientai (paslaugų kokybė ir (ar) kiekybė). Nuolatos besikeičianti aplinka lemia didėjančią administracinę naštą, sukuria prielaidas atsirasti netinkamiems arba neįgyvendintiems vidaus kontrolės procesams, darbuotojų klaidoms ar neteisėtiems veiksams, informacinių sistemų sutrikimams ir kitoms operaciniams rizikoms. Operacinė rizika gali atsirasti bet kuriame Bendrovės padalinyje, ji gali kilti Bendrovės darbuotojui. Visa tai nulemia poreikį laiku identifikuoti ir valdyti Bendrovės veikloje kylančias rizikas;

Operacinė rizika valdoma užtikrinant tinkamą vidaus kontrolės sistemą, kuri apima:

7.4.1. griežtų etikos standartų diegimą;

7.4.2. rizikų identifikavimą ir valdymą;

7.4.3. korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą;

7.4.4. interesų konfliktų identifikavimą ir valdymą;

7.4.5. tinkamą struktūrinių padalinių veiklos kontrolę;

7.4.6. informacijos ir informacinių sistemų saugumą;

7.4.7. aiškiai nustatytas darbuotojų funkcijas, teises, pareigas ir atsakomybę;

7.4.8. tinkamų priemonių, reikalingų darbuotojų funkcijoms atlikti įsigijimą, sukūrimą ir naudojimą;

7.4.9. tinkamų sąlygų darbuotojų kvalifikacijai kelti užtikrinimą;

7.4.10. tinkamą darbuotojų vykdomų funkcijų atskyrimą, t. y. teisių atlikti ūkinės ir finansines operacijas suteikimo, jų vykdymo, įtraukimo į apskaitą ir saugojimo veiksnių išskaidymą keliems darbuotojams, kad būtų vengiama interesų konfliktų ir žmogiškos klaidos faktoriaus;

7.4.11. tinkamą Bendrovės vadovų informavimo sistemą;

7.4.12. vidaus kontrolės sistemos veiksmingumo ir pakankamumo stebėjimą ir vertinimą.

7.5. **Žmonių rizikų kategorija** – tai grupė rizikų, kylančių iš žmonių (darbuotojų, tiekėjų, kt.) elgsenos (pvz., vagystės, sukčiavimo, interesų konfliktų, kritinių darbuotojų kaitos, nepakankamos kompetencijos);

7.6. **Sistemų rizikų kategorija** – tai grupė rizikų, kylančių iš sistemų funkcionavimo sutrikimų ar netinkamo funkcionavimo (pvz., netinkamo duomenų apsaugos lygio, netinkamos architektūros, neveikimo);

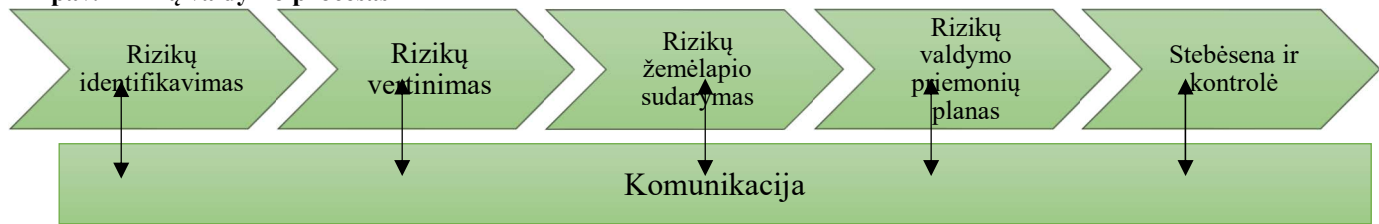
7.7. **Reputacinių rizikų kategorija** – suprantama kaip veiksniys ar aplinkybė, kuri gali turėti neigiamą įtaką Bendrovės reputacijai ar įvaizdžiui rinkoje. Reputacinės rizikos gali kilti dėl darbuotojų netinkamų veiksnių, įskaitant, bet neapsiribojant etiniais pažeidimais, blogu duomenų saugumu ir privatumu, korupcija, neefektyviu lėšų panaudojimu, krizinių situacijų valdymo, tvarumo trūkumu, sisteminėmis ar pasikartojančiomis klaidomis, bloga kokybe, inovacijų trūkumu ar netinkamų partnerių pasirinkimu, dėl kurių pakenkiama reputacijai, santykiams ir (ar) sumenkinamas pasitikėjimas Bendrove. Už reputacinės rizikos valdymą Bendrovėje yra atsakingi visi rizikų savininkai, kurie turi užtikrinti visų procedūrų tinkamą atlikimą, priimamų sprendimų skaidrumą ir nešališkumą;

7.8. **Teisinių rizikų kategorija** – tai grupė rizikų, kylančių iš reguliavimo, teisėkūros, sutarties vykdymo ar bylinėjimosi;

7.9. **Kitos teisinės rizikos** – tai grupė teisinių rizikų, nepriskirtų aukščiau minėtoms rizikoms (pvz., sutarčių vykdymo, teisinių ginčų).

III SKYRIUS RIZIKŲ VALDYMO PROCESAS

1 pav. Rizikų valdymo procesas

8. **Rizikos identifikavimas** – rizikos aptikimo, atpažinimo, įvardijimo ir apibūdinimo reguliarus ir sistemiškas procesas, įskaitant galimų pasekmių prognozavimą. Rizikos identifikavimas atliekamas atsižvelgus į vieną ar kelis informacijos šaltinius: istorinius duomenis, teorines žinias, darbuotojo ekspertinę nuomonę, trečiųjų šalių keliamus reikalavimus.

9. **Rizikų vertinimas** – identifikuotos rizikos vertinamos pagal rizikos atsiradimo tikimybę ir poveikį:

2 pav. Rizikos pasireiškimo tikimybės vertinimo lentelė

Tikimybės lygis	(1) Labai mažas	(2) Mažas	(3) Vidutinis	(4) Didelis	(5) Labai didelis
Tikimybė per nustatytą laikotarpį	Labai mažai tikėtina, kad įvyks	Mažai tikėtina, kad įvyks	50%/50% tikėtina, kad įvyks	Tikėtina, kad įvyks per ateinančius 12 mėnesių	Labai tikėtina, kad įvyks per ateinančius 12 mėnesių

3 pav. Rizikos poveikio vertinimo lentelė

POVEIKIO SKALĖ	(1) LABAI MAŽA	(2) MAŽA	(3) VIDUTINĖ	(4) DIDELĖ	(5) LABAI DIDELĖ
POVEIKIO GRUPĖ					
FINANSINEI BŪKLEI	iki 1000 Eur	nuo 1001 Eur iki 5000 Eur	nuo 5001 Eur iki 10000 Eur	nuo 10001 Eur iki 15000 Eur	nuo 15001 Eur
STRATEGINIAMS TIKSLAMS PASIEKTI	Poveikio įgyvendinti strateginiuose veiklos planuose numatytų tikslus ar veiklos uždavinius iš esmės neturėtų	Gali nulemti nedidelį vėlavimą vykdyti suplanuotus veiklos uždavinius, bet nesunkiai ištaisoma	Gali nulemti tam tikrų suplanuotų veiklos uždavinių neįgyvendinimą, tačiau tai neturės neigiamos įtakos strateginiuose veiklos	Grėsmė atskirų strategijoje suplanuotų rodiklių pasiekimui ar strateginiuose veiklos planuose numatytų tikslų pasiekimui	Grėsmė strateginiuose veiklos planuose numatytų tikslų įgyvendinimui, sukelianti poreikį peržiūrėti veiklos strategiją

			planuose numatytiems tikslams pasiekti		
REPUTACIJAI	Nepasiekia žiniasklaidos, neigiama vieno ar kelių fizinių asmenų nuomonė apie organizaciją	Nepasiekia žiniasklaidos, neigiama interesų grupių nuomonė apie organizaciją arba gautos kontroliuojančių įstaigų rekomendacijos	Nepasiekia nacionalinės žiniasklaidos, tačiau neigiamai minima socialiniuose tinkluose (<i>Facebook</i> ir kt.), neigiama fizinių ar juridinių asmenų nuomonė apie organizaciją arba gauti kontroliuojančių įstaigų įpareigojimai pašalinti trūkumus	Neigiamas pranešimas nacionalinės žiniasklaidos priemonėse (pvz., pagrindiniai dienraščiai, <i>delfi.lt</i> ir kt.) arba neigiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar Lietuvos Respublikos Seimo ar kitų valstybinių įstaigų atstovų nuomonė apie tam tikrą funkciją ar priimtą sprendimą	Pasikartojantys neigiami pranešimai nacionalinės žiniasklaidos priemonėse ir socialiniuose tinkluose, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar Lietuvos Respublikos Seimo ar kitų valstybinių įstaigų atstovų kritika apie organizacijos veiklą (daugiau nei keletas funkcijų, darbo organizavimas, priežiūra ar kontrolė)
POVEIKIS VEIKLOS TĘSTINUMUI	Nežymus veiklos sutrikimas viename iš nekritinių procesų, nedarantis įtakos kitiems procesams	Sutrinka kelios nekritinės funkcijos arba sutrinka bent viena kritinė funkcija, arba kritines funkcijas vykdančio asmens išėjimas	Veiklos sutrikimas keliuose veiklos padaliniuose ar informacinė sistema arba vadovaujančias pareigas einančių asmenų išėjimas, kuris sukeltų dalies organizacijos veiklos sutrikimą	Veiklos sutrikimas keliuose veiklos padaliniuose ar sutrinka daugiau nei viena kritinė funkcija ar informacinės sistemos, galimas organizacijų įsipareigojimų nevykdymas arba	Laikiniai stabdoma organizacijos veikla arba galimas kritinių sistemų sutrikimas, turėsiantis neigiamų pasekmių ir kitoms organizacijoms ar kitiems suinteresuotiems subjektams

				neteisėtas darbuotojo veikimas ar neveikimas	
VEIKLOS ATITIKTIS TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMAMS	Bendrovei teikiamas pretenzijas (skundus) dėl veiklos neatitiktis teisės aktų reikalavimams (toliau – skundai) nagrinėja Bendrovės teisininkas / kito padalinio specialistas. Nustatyta maža reikšmė, nežymi įstaigos veiklos neatitiktis teisės aktų reikalavimams arba nustatyta, kad skundai nepagrįsti.	Skundai pasiekia neteismines ginčų nagrinėjimo institucijas (ginčų komisijas, Savivaldybę ir pan.). Nustatyta, kad veikla turi trūkumų ir teikiamos rekomendacijos	Teisminiai procesai, sankcijų paskyrimas, kurie neigiamai veikia Bendrovės veiklą iki 3 mėn. Nustatyti procedūriniai terminų nesilaikymo pažeidimai, administracinis sprendimas panaikinamas, įpareigojama pakartoti administracinę procedūrą ar jos dalį	Teisminiai procesai, sankcijų paskyrimas, kai neigiamai veikia Bendrovės veiklą nuo 3 iki 6 mėn. Nustatyti pažeidimai, administracinis sprendimas panaikinamas, bylinėjimosi išlaidos atlyginti nepriteisiamai arba priteisiamos atlyginti bylinėjimosi išlaidos ir jų dydis neviršija 5000 Eur	Teisminiai procesai, sankcijų paskyrimas, kurios neigiamai veikia Bendrovės veiklą daugiau kaip 6 mėn. Nustatyti pažeidimai, administracinis sprendimas panaikinamas, priteisiamos atlyginti bylinėjimosi išlaidos daugiau kaip 5000 Eur ir (arba) nuostolių (žalos) atlyginimas

4 pav. Rizikos lygio nustatymo lentelė
(Rizikos lygis = tikimybė x poveikis)

POVEIKIS	Labai didelis	5	10	15	20	25
	Didelis	4	8	12	16	20
	Vidutinis	3	6	9	12	15
	Mažas	2	4	6	8	10
	Labai mažas	1	2	3	4	5
		Labai maža	Maža	Vidutinė	Didele	Labai didelė
TIKIMYBĖ						

10. **Rizikų žemėlapių sudarymas** - pasibaigus rizikos identifikavimo, analizės ir vertinimo procesui parengiamas Bendrovės rizikų valdymo žemėlapis (1 priede pateikiama Rizikos reikšmingumo vertinimo skalė ir spalvinis atvaizdavimas)

5 pav. Rizikos reikšmingumo vertinimo skalė ir spalvinis atvaizdavimas

Eil. Nr.	Rizikos lygio balas	Rizikos lygio reikšmė	Rizikos lygio spalvinis žymėjimas
1.	15, 16, 20, 25	Didelė	
2.	5, 6, 8, 9, 10, 12	Vidutinė	
3.	1, 2, 3, 4	Maža	

11. **Rizikų apetito nustatymas** – tai rizikų valdymo etapas, kurio metu valdyba, atsižvelgdama į Bendrovės veiklos, kurioje identifiukuota rizika, pobūdį, strategiją, rizikos grupę, nustato rizikų apetitą, t. y. priima sprendimą, kokio lygio liekamoji rizika Bendrovei gali būti priimtina.

12. **Rizikų valdymo priemonių plano sudarymas** – jeigu identifiukuotos ir įvertintos rizikos lygio balas yra **nuo 5 iki 14 balų**, būtina atidžiai įvertinti, ar rizikos valdymo priemonių pakanka, rekomenduojama numatyti papildomas rizikos valdymo priemones. Jeigu identifiukuotos ir įvertintos rizikos lygio balas **yra lygus arba didesnis kaip 15 balų**, privaloma užpildyti rizikų valdymo priemonių planą su numatytais rizikų valdymui reikalingais ištekliais, kurie neturėtų būti didesni už rizikos keliamą neigiamą poveikį, priskiriami už rizikų valdymo priemonių įgyvendinimą atsakingi asmenys, nurodomi numatomi įgyvendinimo terminai.

12.1. Atsižvelgiant į Bendrovės galimybes valdyti riziką ir reikalingus išteklius, į rizikos valdymo priemonių planą įtrauktoms rizikoms valdyti Bendrovė pasirenka vieną iš galimų rizikos valdymo būdų:

12.1.1 **rizikos prisiėmimą**, kai rizikos lygis Bendrovei priimtinas arba rizikos veiksniai žinomi, bet dėl Bendrovės vertinimo, ribotų galimybių jas valdyti arba kai rizikos valdymas reikalauja nepagrįstai didelių išteklių, rizika toleruojama. Tokia rizika nuolat stebima, o esant esminiams neigiamiems pokyčiams, rizikos savininkas teikia siūlymus Bendrovės vadovybei dėl reagavimo į padidėjusią riziką;

12.1.2 **rizikos sumažinimą**, kai rizikos veiksnio tikimybė ir poveikis apribojami stiprinant vidaus kontrolės procedūras, nustatant papildomas kontrolės priemones, keičiant veiklos procesus, įgyvendinant kitas organizacines, vadybines, technines ar teisinių priemones;

12.1.3 **rizikos perkėlimą**, kai rizika perkeliama perduodant funkcijas ir su jomis susijusią atsakomybę trečiai šaliai, nustatant atitinkamą pareigų ir atsakomybių persikirstymą;

12.1.4 **rizikos eliminavimą**, kai vykdoma rizikos prevencija, efektyvinant atitinkamą veiklos procesą, atsisakant, perduodant ar įgyjant funkcijų, nustatant atitinkamas vidaus kontrolės priemones, kitaip mažinant galimą rizikos veiksmų poveikį;

12.1.5 **rizikos vengimą**, kai rizikos išvengiama nepradedant arba nebetęsiant su rizika susijusių veiksmų;

12.2. Rizikos valdymo priemonės gali būti:

12.2.1 **techninės** (pavyzdžiui, įvairūs davikliai, nedegančios archyvinės spintos, atsarginio kopijavimo įranga, informacinių technologijų ir informacinių sistemų priemonių dubliavimas ir pan.);

12.2.2 **informacinės** (veiklos vertinimo rodikliai, kontrolės priemonių stebėseną ir pan.);

12.2.3 **organizacinės** (procedūros, veiklos planai, kvalifikacijos kėlimo planai, pakeitimai, patikrinimai ir pan.); 12.2.4 **teisinės** (sutartiniai trečios šalies įsipareigojimai užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę, paslaugų atlikimą sutartu laiku ir pan.);

12.2.5 **finansinės** (rezervų formavimas, draudimas, baudos, finansinės sankcijos ir pan.). Atskiriems rizikoms veiksmams valdyti gali būti taikomos įvairios rizikos valdymo priemonės arba jų deriniai;

13. Rizikų sąrašas ir rizikų valdymo priemonių planas gali būti prareikus koreguojamas.

14. Bendrovėje turi būti vykdoma periodinė (ne rečiau kaip 2 kartus per metus) rizikos stebėjimo rodiklių ir rizikų valdymo priemonių įgyvendinimo stebėseną, vertinami rizikų lygio, rizikų stebėjimo rodiklių

pokyčiai, rizikų valdymo priemonių įgyvendinimo progresas ir jų efektyvumas. Užfiksavus didesnę kaip rizikos tolerancijos ar kritinę rizikos stebėjimo rodiklio reikšmę, identifikavus naujas rizikas, kurių lygis viršija rizikos tolerancijos reikšmes, planuojamos naujos rizikos valdymo priemonės ir rengiami rizikos valdymo priemonių plano pakeitimai. Bendrovės rizikų savininkai privalo nuolat stebėti jų atsakomybei priskirtas rizikas. Pastebėję konkrečios rizikos stebėjimo rodiklio išaugimą, privalo nelaukdami suplanuoto rizikų valdymo susitikimo pradžios informuoti Bendrovės už rizikų valdymo proceso koordinavimą atsakingą asmenį. Identifikavus naują riziką, rizikos savininkas taip pat nedelsdamas turi apie ją pranešti už rizikų valdymo proceso koordinavimą atsakingam asmeniui. Bendrovės už rizikų valdymo proceso koordinavimą atsakingas asmuo periodiškai (ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų pasibaigus ketvirčiui) teikia ketvirtines rizikų stebėsenos ir rizikų valdymo priemonių plano ataskaitas Rizikų valdymo komitetui apie rizikas, kurių rizikos lygio balas yra lygus arba didesnis kaip 15 balų, apie rizikas, kurių rizikos stebėjimo rodikliai viršijo tolerancijos arba kritines ribas. Rizikų valdymo komitetas, susipažinęs su gauta informacija, pateikia rekomendacinio pobūdžio pasiūlymus. Bendrovės už rizikų valdymo proceso koordinavimą atsakingas asmuo ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo Rizikų valdymo komiteto rekomendacijų gavimo dienos, jeigu būtina, su rizikų savininkais atlieka reikiamus pakeitimus ir apibendrintą rizikų stebėsenos ir rizikų valdymo priemonių plano ataskaitą su Rizikų valdymo komiteto rekomendacijomis teikia Bendrovės vadovybei.

15. **Nuolatinis komunikavimas ir informavimas valdant rizikas:** efektyvaus rizikų valdymo pagrindas yra nuolatinė komunikacija tarp už rizikų valdymo proceso koordinavimą atsakingų asmenų, rizikų savininkų ir Bendrovės direktoriaus, skyrių vadovų. Efektyviai komunikacijai užtikrinti būtina, kad aktuali informacija laiku pasiektų atsakingus asmenis.

IV SKYRIUS ATSAKOMYBIŲ PASKIRSTYMAS

16. Rizikų reitingavimo ir valdymo procesas grindžiamas paskirstytomis atsakomybėmis veiklos valdymo lygmeniu.

17. Bendrovėje rizikų valdymo procese dalyvauja šie dalyviai:

17.1. **Bendrovės direktorius:**

17.1.1. užtikrina, kad taikoma rizikų valdymo politika atitiktų Akcininko lūkesčius, misiją, viziją, vertybes; Bendrovės strateginį veiklos planą, misiją, viziją, vertybes;

17.1.2. prižiūri, kad Bendrovės kultūra, apmokėjimo už darbą ir priedų sistema skatintų atsakingą rizikų stebėjimą ir valdymą;

17.1.3. formuoja rizikų valdymo sistemos įgyvendinimą ir tobulinimą, deleguoja šią atsakomybę atsakingiems asmenims;

17.1.4. išreiškia lūkesčius, kad rizikų valdymas būtų įtrauktas į planavimo ir sprendimų priėmimo procesus;

17.1.5. skatina atvirą rizikos savininkų komunikaciją su Bendrovės vadovybe apie rizikas, ypač apie naujai atsirandančias, kurių poveikį nustatyti sudėtinga;

17.1.6. skatina rizikos savininkus įvertinti galimas rizikas prieš priimant sprendimus;

17.1.7. prižiūri Bendrovės rizikas ir vykstančius pokyčius aplinkoje;

17.1.8. remiantis vidaus audito rezultatais ir kita prieinama informacija, įsitikina, kad numatyto rizikų valdymo proceso laikomasi;

17.1.9. informuoja apie galimas rizikas virš 15 tūkst. eurų.

17.2. **Bendrovės skyrių vadovai:**

17.2.1. koordinuoja savo padaliniuose pagal pavaldumą egzistuojančių rizikų identifikavimo, vertinimo, reitingavimo proceso valdymą ir priežiūrą;

17.2.2. atlieka Bendrovės rizikų sąrašo peržiūrą ne rečiau kaip 2 kartus per metus ir pasiūlymų teikimą dėl rizikų reitingavimo ir / arba naujų rizikų įtraukimo į Bendrovės rizikų sąrašą;

17.2.3. inicijuoja rizikų valdymo priemonių plano aptarimus (įvykus reikšmingiems pokyčiams Bendrovės veikloje);

17.2.4. skatina darbuotojus valdyti rizikas Bendrovėje ir komunikuoja apie jas;

17.2.5. deleguoja užduotis, susijusias su rizikų valdymu, atsakingiems asmenims;

17.3. **Rizikų savininkai (skyrių vadovai):**

17.3.1. skleidžia rizikų identifikavimo ir suvaldymo svarbą vadovaujame padalinyje (tarnyboje), jeigu rizikų savininkas eina vadovaujančias pareigas;

17.3.2. dalyvauja rizikų valdymo procese identifikuojant ir analizuojant rizikas;

17.3.3. siūlo rizikų valdymo priemones;

17.3.4. stebi, analizuoja rizikos stebėjimo rodiklius ir vertina rizikos tendencijas;

17.3.5. kas ketvirtį parengia (pildo) jam priskirtų rizikų stebėsenos ir rizikų valdymo priemonių plano įgyvendinimo ataskaitas ir pateikia už rizikų valdymo proceso koordinavimą atsakingam asmeniui;

17.3.6. operatyviai praneša apie naujai identifikuotas rizikas;

17.3.7. deleguoja priemonių, skirtų rizikoms eliminuoti ir/arba jų poveikiui sumažinti įgyvendinimą jam pavaldiems asmenims;

17.4. **Už rizikų valdymo proceso koordinavimą atsakingas asmuo (Kokybės inžinierius):**

17.4.1. padeda Bendrovės gen. direktoriui vykdyti priskirtas atsakomybes rizikų valdymo srityje;

17.4.2. rengia Bendrovės rizikų valdymą detalizuojančius dokumentus;

17.4.3. koordinuoja rizikų valdymo procesą: rizikų sąrašo ir rizikų stebėsenos ir rizikų valdymo priemonių plano atnaujinimą: papildymą naujomis rizikomis, rizikų reitingo statuso sekimą;

17.4.4. komunikuoja rizikų valdymo klausimais;

17.4.5. dalyvauja rizikų valdymo procese, esant poreikiui, teikia konsultacijas rizikų savininkams rizikų valdymo klausimais;

17.4.6. apibendrina ir analizuoja gautą informaciją, rengia apibendrintas rizikų stebėsenos ir rizikų valdymo priemonių plano įgyvendinimo ataskaitas ir teikia Rizikų valdymo komitetui;

17.4.7. rengia, tobulina ir koordinuoja rizikų identifikavimo ir vertinimo procesus;

17.5. **Už rizikų valdymo priemonių įgyvendinimą atsakingi asmenys:**

17.5.1. įgyvendina rizikų stebėsenos ir rizikų valdymo priemonių plane numatytas užduotis;

17.5.2. teikia informaciją apie rizikų stebėsenos ir rizikų valdymo priemonių plano įgyvendinimą;

17.5.3. operatyviai praneša apie kylančias problemas bei naujai identifikuotas rizikas;

17.6. **Bendrovės darbuotojai:**

17.6.1. rizikas identifikuoja, analizuoja, vertina ir reitinguoja;

17.6.2. teikia pasiūlymus rizikoms valdyti;

17.6.3. vykdo užduotis, skirtas rizikoms eliminuoti ir / arba jų poveikiui sumažinti, ir atsiskaito padalinio vadovui;

17.6.4. operatyviai praneša apie naujai identifikuotas rizikas.

17.7. **Valdyba:**

17.7.1. užtikrina, kad Politikos nuostatos atitinka Bendrovės veiklos strategiją, misiją, viziją, vertybes ir galiojančius teisės aktus;

17.7.2. supranta ir kartą per metus nustato Bendrovės rizikos apetitą;

17.7.3. nuolat komunikuoja su vadovybe, siekiant pagerinti rizikų valdymą Bendrovėje.

17.7.4. skatina vadovybę vadovautis Rizikų valdymo procesu ir integruoti jį į planavimo, sprendimų priėmimo ir kontrolės procesus;

- 17.7.5. tvirtina rizikų, kurios viršija rizikos apetito nustatytą rizikų apetitą, rizikų valdymo priemonių planą;
- 17.7.6. vykdo reikšmingiausių rizikų valdymo priemonių įgyvendinimo kontrolę.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

18. Bendrovės darbuotojai turi būti supažindinti su šia Politika ir laikytis jos nuostatų.
19. Šios politikos savininkas yra Kokybės inžinierius.
20. Politika turi būti peržiūrima ne rečiau kaip kartą į kalendorinius metus.
21. Pakeitimus ir patikslinimus gali siūlyti bet kokie Bendrovės darbuotojai pateikdami pasiūlymus Kokybės inžinieriui.
22. Kokybės inžinierius patikslina/pakeičia ir siūlo šios politikos pakeitimus Bendrovės direktoriui, o Bendrovės direktorius teikia politiką ir/arba jos pakeitimus tvirtinti Valdybai.
23. Politiką ir jos pakeitimus tvirtina Bendrovės valdyba.